Weichseltræ

Prunus mahaleb

Kort fortalt

- *Prunus mahaleb* – rosenfamilien (Rosaceae).
- Hjemmehørende fra Middelhavsområdet og Mellemeuropa til Centralasien samt i Marokko.
- Lille løvfældende træ med små, blanke blade og hvide, stærkt duftende blomster i april–maj.
- Små, sorte og bitre stenfrugter; kernerne bruges som krydderiet mahlab.
- Ude hele året i sol; om vinteren beskyttes skålen mod hård frost.
- Robust: tåler tørke, kalkholdigt vand og kraftig beskæring.
- Frøene lægges i blød og får ca. 3 måneder i køleskab; spirer uregelmæssigt.

Det kan du se frem til

Med frøene af weichseltræ har du grundlaget for et hårdført løvtræ, som du selv former fra den første spire. Efter ca. 3 måneder i køleskabet spirer frøene uregelmæssigt – lad såbakken stå, selv om de første kimplanter allerede er oppe. Arten vokser villigt og tåler beskæring, så formen kan bygges op tidligt. Blomster skal du ikke regne med de første år; de duftende, hvide klaser kommer, når træet er blevet ældre.

Mange forbinder bonsai med et færdigt lille træ fra butikken. Med frø starter du et skridt tidligere – og det giver dig noget, et købt træ aldrig kan: Du bestemmer selv formen fra den første spire, og du kan dyrke arter, der sjældent eller aldrig sælges som færdige bonsai. Det kræver tålmodighed, for der går nogle år, før frøplanten er blevet til et egentligt bonsaitræ. Til gengæld er træet dit eget fra start til slut. Herunder finder du det, du skal vide for at komme godt fra start med netop denne art.

Introduktion

Weichseltræ (*Prunus mahaleb*) er et lille løvfældende træ eller en stor busk fra rosenfamilien – i slægt med kirsebær og blomme. Det vokser vildt fra Middelhavsområdet og Mellemeuropa over Lilleasien og Kaukasus til Centralasien samt i Marokko, gerne på tørre, solrige skråninger med kalkholdig jord. I Danmark og Sverige findes det enkelte steder forvildet. Bladene er små, næsten runde og blanke. I april–maj kommer korte klaser af hvide, stærkt duftende blomster, og om sommeren små, sorte stenfrugter, som fuglene spiser, men som smager bittert. Kernerne males til krydderiet mahlab, der bruges i bagværk i Mellemøsten, Tyrkiet og Grækenland. Også veddet dufter; det blev tidligere brugt til pibehoveder og spadserestokke, og i frugtavlen bruges arten som grundstamme for kirsebær. Som hos andre Prunus-arter indeholder blade, bark og kerner blåsyreglykosider, og arten regnes som giftig for bl.a. hunde, katte og heste.

Formering

Frøene har en spirehæmning, som brydes af en længere kold periode. Læg dem i lunkent vand i 24 timer, bland dem med let fugtigt sand i en lukket pose, og stil posen i køleskabet ved ca. 2–5 °C i ca. 3 måneder – ikke i fryseren. Så derefter frøene ca. 1 cm dybt i fugtig såjord eller kokos-såmuld, og hold dem jævnt fugtige ved ca. 15–20 °C. Spiringen er uregelmæssig: De første kimplanter kan vise sig efter nogle uger, andre kommer først senere, og ikke alle frø spirer. Du kan også så frøene i en potte om

Sikkerhed: Frø, næringsstoffer og dyrkningsmedier er ikke beregnet til at spise – hverken for mennesker eller dyr. Nogle arter er giftige, så opbevar dem utilgængeligt for børn og dyr.

efteråret og lade potten stå ude i læ vinteren over – så spirer de om foråret. Når kimplanterne har fået de første rigtige blade, prikles de ud i enkelte potter med priklejord.

Placering og lys

Weichseltræet er et udendørstræ og vil stå lyst og solrigt – om sommeren kan det næsten ikke få for meget sol og varme. Kimplanter har de første uger bedst af lidt skygge midt på dagen. Kimplanter, der er sået inde, vænnes gradvist til at stå ude og flyttes først ud, når der ikke længere er risiko for nattefrost.

Vanding og næringsstoffer

Weichseltræet tåler tørke bedre end stående vand: Vand grundigt, men lad dyrkningsmediet tørre let i overfladen mellem vandingerne. Almindeligt hårdt vand er ingen ulempe – arten vokser naturligt på kalkholdig jord. Om vinteren vandes sparsomt. Fra april til september gives flydende bonsai-næring hver 4. uge.

Dyrkningsmedie

Dyrkningsmediet skal være veldrænet, gerne stenet og sandet. Færdig bonsai-jord er et godt grundlag. Til unge planter passer priklejord med kvartssand. Unge planter omplantes hvert 2. år om foråret, før knopperne bryder, ældre træer sjældnere.

Beskæring

Weichseltræet tåler selv kraftig beskæring og skyder villigt igen, så formen kan bygges op allerede de første år. Lad et nyt skud danne 4–6 blade, og skær det derefter tilbage til 2–3 blade. Større grene fjernes bedst om sommeren i tørt vejr, hvor snitsårene heler hurtigt – som hos andre kirsebær kan der ellers let trænge svamp ind. Når træet er blevet ældre og blomstrer, beskæres det lige efter blomstringen, så de nye skud kan nå at sætte blomsterknopper til næste år.

Vinteropbevaring

Weichseltræet er hårdført og skal have en kold vinter for at kunne hvile. Lad træet stå ude, også når bladene falder om efteråret – let frost skader ikke. I en skål er rødderne dog langt mere udsatte end i jorden, og når dyrkningsmediet fryser hårdt, kan skålen sprænge. Beskyt derfor skålen i god tid, når der er udsigt til flere døgn med frost eller nattefrost under ca. -5 °C: Grav skålen ned i haven, så kun stamme og krone er over jorden, og dæk jorden med blade – eller stil skålen i tørt sand i en flamingokasse. Du kan også stille træet i et koldt, helst frostfrit udhus eller en garage; når bladene er faldet, behøver det ikke lys. Kimplanter i deres første vinter skal altid stå frostfrit, fx i et uopvarmet rum ved 0–5 °C. Vand sparsomt, så dyrkningsmediet ikke tørrer helt ud, og giv ingen næring. Når knopperne begynder at svulme om foråret, skal træet igen stå lyst, og de nye skud beskyttes mod sen nattefrost.

Vigtige dyrkningstips

Det meste, der går galt ved såning, skyldes for meget vand eller for lidt lys. Jeg anbefaler et let, næringsfattigt såmedie som såjord eller kokos-såmuld, så de fine rødder ikke rådner. Når kimplanterne skal prikles, giver priklejord med kvartssand god dræning og et stabilt rodnet. Senere, når træet skal formes som bonsai, er min færdigblandede bonsai-jord et godt grundlag. Hav tålmodighed: Frø fra samme pose spirer ikke altid samtidig, så lad såbakken stå, selvom de første kimplanter allerede er kommet op.